

Швагер О. А. Щодо окремих аспектів правового регулювання бюджетних правовідносин / О. А. Швагер // Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку : зб. матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (17-18 травня 2014 р.) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. – Суми, 2014. – С. 251–253.

О.А. ШВАГЕР

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»*

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Кожна галузь права являє собою відокремлену внутрішньо у кожній системі сукупність однорідних правових норм, які регулюють певну сферу суспільних відносин. У свою чергу така сукупність однорідних правовідносин потребує диференціації в предметі та методі правового регулювання.

Правове регулювання як інструмент соціального управління покликане впорядкувати суспільні відносини, забезпечуючи реалізацію позитивних інтересів суб'єктів [1, 399].

На думку деяких дослідників, предмет регулювання галузі права - це визначена сторона, частина, широка однорідна сфера (область) єдиного загального поля правового регулювання, коло суспільних відносин, які регулюються даним нормативним утворенням [2, 243].

Інші вважають, що предмет правового регулювання - це обумовлена специфікою людської діяльності певна сфера суспільних відносин. Кожна галузь права має свій предмет правового регулювання відповідну область суспільних відносин. Коли виникають нові суспільні відносини, які необхідно регулювати за допомогою права, виникають підстави і для виділення нових галузей права [3, 221-222].

Так, говорячи про бюджетне право слід зазначити, що воно відрізняється від інших галузей права і передбачає виділення

окремого предмету правового регулювання, методу, а також окремих аспектів взаємодії з іншими галузями права.

Бюджетне право - це сукупність бюджетно-правових норм що регулюють фінансові відносини, які виникають у зв'язку з бюджетною діяльністю, тобто утворенням, розподілом, перерозподілом і використанням коштів державного та місцевих бюджетів.

У предметі регулювання бюджетного права розрізняють кілька основних груп відносин, які закріплюють та регулюють: - бюджетну систему України, принципи її побудови та завдання; - склад доходів і видатків бюджетів та порядок їх розподілу між бюджетами; - бюджетні повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування; - бюджетний процес, тобто регламентовану нормами права діяльність, пов'язану зі складанням, розглядом, затвердженням бюджетів, їх виконанням і контролем за цим, розглядом звітів про виконання бюджетів, що становлять бюджетну систему України; - відповідальність за порушення бюджетного законодавства [4, 219].

Визначивши предмет бюджетного права, логічним постає питання визначення підстав виникнення, зміни та припинення бюджетних правовідносин. У теорії права до підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин, як відомо, застосовується термін «юридичні факти», що характеризує їх як явища реальної дійсності, тобто такі, що існували в минулому чи існують в теперішньому часі.

На нашу думку, враховуючи специфіку предмету бюджетного права, юридичні факти в правовому регулюванні бюджетних правовідносин будуть складати його окрему особливу частину.

Як і в будь-якій галузі права, конкретні юридичні факти та їх опис містяться в нормативно - правових актах. Так, виходячи зі статті 4 Бюджетного кодексу України, нормативно-правовими актами, що регулюють бюджетні відносини в Україні, є: 1) Конституція України; 2) Бюджетний кодекс України; 3) закон про Державний бюджет України; 4) інші закони, що регулюють бюджетні правовідносини, передбачені статтею 1 Бюджетного кодексу; 5) нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, прийняті на підставі і на виконання Бюджетного кодексу та інших законів України, передбачених пунктами 3 та 4 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу; 6) нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, прийняті на підставі і на виконання Бюджетного кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених пунктами 3, 4 та 5 частини першої статті 4

бюджетного кодексу; 7) рішення органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийняті відповідно до Бюджетного кодексу, нормативно-правових актів, передбачених пунктами 3, 4, 5 і 6 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу [5].

Так, враховуючи існуючу розрізненість нормативно - правових актів, які регулюють бюджетні правовідносини, слід зазначити, що на даний час відсутня детальна правова регламентація юридичних фактів в бюджетно-правовому регулюванні.

Література

1. Теория государства и права [текст]: Курс лекций / Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. - 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юрисгь, 2001.-776с.

2. Байтти М.И. Вопросы общей теории государства и права [Електронний ресурс]: Учебник - Саратов: Изд-во ГОУ ВПО "Саратовская государственная академия права", 2006. - 400 с. - Режим доступа: <http://www.lawlibrary.ru/izdanie2036961.html>.

3. Общая теория права и государства [Електронний ресурс]: Учебник / Под ред. 0-28 В.В. Лазарева. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Юристі,, 2001. — 520с. - Режим доступа: <http://www.ex-jure.ru/law/news.php?newsid= 1131>.

4. Фінансове право. Академічний курс [текст]: підручник / О.П.Орлюк.- К.:Юрінком Інтер, 2010.-808 с.

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР),2010, N 50-51, ст.572 - Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/page>.